

Napoléon Bonaparte Frakklandskeisari lagði sitt
 sinn í vörðlu ~~eftir~~ svofellda þsurningu fyrirs ^{hefðar fri} ~~brottsetta~~
^{nahlfri} ~~frú~~: "Hvað heildið þú að það verði um mig þegar ég
 verð ~~þú~~ farinn? Friin hóf upp skjall mikið um ágali
 keisaraus, og hins mikla, og almenna söknuð, er verða
 mundi eftir brottför hans. En Napoléon svaradi sluttur
^{i þessu} ~~uralega~~: "Menn menn þegja; Enn þú l'ettis." Napoléon
 verð samþfús um þetta. Þvo menn og einnig verða hús,
 er tvis aldtradir embættis menn yfirgefa húsadið, hvað
 þem líður öllu skjalli og harmaröllum um söknuð og
 súl. Það er ónjúfaulega lífsins lögmál, að hinu gamla
 er á eld kastað, en nýtt kemur í staðinu. Hlíd unga hafus
alid bysinnu með þér, af því að þess er fram lídinn. Og hvað
 allum við, aldtradir menn, svo þem annað að gera, en að
 hærfa á braut. Þ þressinn vill enginn hlýða, og bókunum
 er allad það virðulega hlutskipti, að samþykki fyrirs þess
 gerðar ákvæðans fólksins, en nokkurs þessráðs við hann,
 um að þenda með flughráða, til þess þræðinga, sjúklinga
 með ómerkilega og andlökunada hvilla, og að sjálfsögðu á
hættuad himnas almenna samþjálpar, skjúlera samlag-
anna. Þegar ég nú yfirgef, húsadið, þem bókunni, þá er
það með engum söknuði. Og er uppgesinn á videraigu-
 inni við himn nýja Glám: Ötlan, islöðleysið, tungu-
 veiklunna, og þess þræðinga gafið. Þrauninni er það
 svo, að hinum almenna bókni er að verða ískottl.

Þíðill milli nýlisku sjúkrabúka með háfróða tæknis og
 fullkomna sjúkrasjónusku, og hær aðrlæknis í upplýktu
 hæradi, með ófullkomna tæknis, og fá úræði, ármur og þrótt-
 vik þitt, er orðið svo breitt, að erfitt verður að brúa. Laugum
 fólksins eru sérfræðingarnir einu hvar guds, og það virðist
 trúna því, að þeir sjái þær Þíðill af heim allan, og að öll
 virka og þekking veraldar sé þannu hvern í þeirra hönd.
 Þó þer því vís þessi að svo sé, og uran þins þósvið munu
 þeir euga yfirburði hafa fram yfir þinu almenna tæknis.
 Þú öra þerúu tæknisindanna þíður ávaugina þerúu
 leitt til sérhæfingar, og sérnáms á tæknisindunni þíður, í a
 ríhvari mæli. Og þessi þerúu þerúu öll orðið á hæræði þins
 almenna tæknis. Hann er orðinn vanmetinn, svo, að innan
 tíðar vill euginn taka að þér ekör þess. Eg tel, að þessi
 þerúu sé það heimskuleg og hattuleg í jafu þá mænu
 þjóðfélagi, þerúu ekör, þerúu þerúu að fátt fólk er dreyft um
 ekör landsþerúu, erfitt umferðar málum þerúu úrsins.
 Eom þerúu þerúu er þerúu þerúu þerúu þerúu að eiga vel
 menntuða, dugmikla, og vilra tæknis, á allra sérfræðililla, til
 þerúu í byggðum landsins. Meru með heilbrigða þerúu,
 þerúu þerúu þerúu öll í augum þerúu. Meru þerúu þerúu
 fólkið, og eru veidubúrnir til þerúu við meru og mál-
 leysingja af þerúu með öllu þerúu urðar og þerúu.
 Þjúkrabúka eiga að taka að þerúu allar mæru þerúu úgordir,
 en sérfræðingur þerúu sjúkdóma, og orfida við þerúu þerúu
 þerúu almenna tæknis. Þerúu þerúu er ákæðulegt að þerúu

lakna til kórvarms, til þess eins, að vasast síðan í al-
mennum þessum, þar sem að þeir hafa enga yfirbundi þess
yfir hinu almenna lakni.

Um skörf min hér í 35 árs or ekki mitt að dæma, heldur
fólksins, sem vakið hefur þjóðusturms. Mér hefur alltaf
verið það ljóst að, þekking var 98 í matunum, og þú fluga
hefur aldrei komið í höfuð mér að ég væri „ljóst heimsið.“
Ég hef reynt að leysa hveru vanda með rólegri yfirvegun,
eftir því sem ég hef best vikið, og talið skyggnalegt.
Mér mundi ekki koma á vort það, að skörf min yrðu
þelus meira 98 frá lídum, og önnur reyurba er þessum.
Þlangri laknisæfi eru vandræðin mörg, en einnig
vækkir sálslæmblettir. Eins og svo mörgum öðrum urðu það
mér mikil vandræði, að hverfa frá hámenningu, og skarfi
í stórum þjákrakissum, að skarfi í fámennu og afskeklu
svéitahórad. Það varð mér til hjálpar, að hinn fremstædi maður
hefur alltaf verið mér nærka hugskættis. Ég hef unnið mér vel
meðal sveitafólks, og hef átt auðvelt með að skilja það, og
fylgjast með því, í skarfi og stríði, gleði og sorg. Mér finnst
ég hafa skilið það líkt og sveitadrögurum, og skáldid,
„Þou Þmásson er svo kvad:“ þú skilur hve annvíkt þess
eiga til innsvéila djúpsmidum frá, sem nylja voru hardþýla
hólma, og hafdjúpiu grimmynd og flá. Þess líkustu
landhes og flóku, fóstl líti ái sverð þessum lélá. Þú breið-
þykking ein er til þjargar, hún braudfæðis íslenska þjóð.
Ég sakna líðinnatkyndlæða með þitt adru leysi, þalgyði og

þrautkegju, og himn innra frið, skapferðu, og miklu þálar-
 ró. Eg kaka himna þórmerkulagu fornu, ~~væðar~~ einföldu,
 óbröðnu, og heilnæmu matar menningar, kem nú er á undan-
 haldi fyrir ofboðklegu þæla brautkari, og óðrum dáskaþ.
 Eg harma hrignu isleukvas tungu, tungu Suorra Skulu-
 sonar og Njálu höfundar, kem nú er verið að kafa í úllundun,
 slettum, sláugordum, rættbögunum, ^{flá mæli} og þágufalls sýki, og bið
 menn minnast þess að Mallius kvæð: „Tungan geymis í
 i tímurs þraumi trú og vonir landsins þona, dauða-
 klunnar og djöpsku raunnis, Danadarljóð frá elsku þjóðum.
 Heiðskarorð og áttarbrima, íslaga hljóð og refsí dóna.
 Land og skund í lifandi myndum ljóðvígðum geymis
 í sjódi.

Eg hef átt því líni að þaga að geta veitt til sögu, og komið
 á framfæri til laugskólanáms nokkorum gáfudrum, ^{stíðar} ^{sjáan} vinnufólku,
 og mjög efulegum ungumennum, sem reyrt kafa ^{nyktis}
 borgarar. Hafa þann þessara ungmenna þíðar veitt mér mjög
 úngjulega viðurkerningu fyrir starf mitt.

Hinu ber ekki að gleyma að ég hef bæði beint og óbeint
 hlakid margskonar viðurkerningu fyrir starf míu hér. Stefni
 ég þess til himn mikla þóna er mér var sýndur með heilla-
 skreytum og gjöfum í 50 ára afmáli mínu, og þíðar á
 60 ára afmáli. Fyrir þá viðurkerningu, og þessum hlýkug,
 er ég innvilega þakklátur. En meika viðurkerningu frá
 sletturbræðrum mínum hef ég frá hlakid, er dauðkur
 kvembaknir, sem vart með mér á sjúkrahúsi í Noregi,

og leiti á deilu við mig úl af nýkomnum úrl bókun, mælti til mín að bókun þessum orðum: De er lykklilig hr. Vilhjálms. De er ~~þu~~ den merke kandidat ^{þú} þessu bygghætt, sem ekki bliveret kritiseret. Hið: þó er þessu ~~þessu~~ Vilhjálms þessu þó er eini kandidatinu á stjórnhúsinu, sem ekki er gagnrjúður.

Í þessum 40 árum, sem nú eru liden síðan ég tók embættis-
 próf í bókunfræði hefur orðid gjörbylling á sviði að listfræði,
 efnafræði, og bókunfræði. Margt af þessu, sem manni þá tóku
 fjárbogun framkvarð. draum hefur rætt á skömnum tíma.
 Þá var talið mögulegt að byggja upp í verkunum ölfra
 efna sambönd. Slitt datt engum þá í hug, að hæg yrdi á þessu
 hátt, að byggja ^{upp} þessu flókum lifrenu eggja hildu karubönd. Hi
 er það orðid leikur inn. Engum gat þá heldur til hugar
 komid, að hæg yrdi að framleida lyf sem ^{gætu} gætu barvænnum
 siglum, áu þess að skada frumur líkamans. Engum gat þá
 heldur til hugar komid, að þessu hvinnleita mygla og fíli í
 köppum og kinnunum, ^{þessu} ~~þessu~~ og ekolum byggji yfir þessu
 undravenda eiginleika, að gela framleitt lyf er grandað gælu
 skadreddis siglum, og útrjúkt einum mesta bölvaldi manna-
 kyusins, farsóttunum, að mestu. Með tilkomu þessa lyfjanna
 á fjórða tug aldarinnar rættid þessi óska-draumur bókun-
 anna, og brátið var ladað í sögu bókunavísindanna. Síðan hefur
 komid á markaðum mikill fjöldi ~~lyf~~ undravendra lyfja af
 þessari gerð, fíli eða mygla lyfjanna, sem allir kannast
 við. Meir verður ógleymanlegur sá albundur, er ég gaf stjórningu

í fyrsta sínu sílfalöflum. Það mun hafa verið um miðjan fjórða tug aldarinnar, að landlæknir kendu hvarð lækunum sínu skreyti, og það frá veila alhygli þinu vija lunguabólgu-lyfi frá May & Baker í London, er gefuk undir nafninu Mz.B 693, en það voru sílfapýridínlöflur. Ég brá slíjott við og þaulaði löflurnar. Þömmu eftir að ég hafði fengið þess var ég kallaður til Jóns Sigurjónssonar á Vogum. Hann var ~~fyrir~~ fjar sjúkur. Hafði 40 hila, ákaft tak, og blóði drifinn uppgang. Hér var ekki um að villast. Sjúklingurinn hafði takbótt, hins skadvaulegu taklinguabólgu, er jafnan varð 25% þeirra að banna, er hann fengu. Ég gaf mi sjúkleingum byrjunarskamul af sílfalöflunum, og sagði fyrir um frekari gjöf. Nærle daga, en nákvæmlega 24 klundrum síðar, kom ég til sjúkleingisins. Hann var þá alhrill, og kendu sér einsthis meins. Hlérinn var horfinn, takid horfid, uppgangur euginn, og við hlurdum var ekki eort að finna í lungum hans. Undrið málka hafði sked. Hægt var að lækna einu þinu manuskredaska sjúkdóm, og bólvöld manuskysins, með einfaldri lyfjagjöf. Við lifum í framfarakinnu. Farsáttum hefur verið ^{ad mælin} lúbrýnt, og mörgum iðrum skadredis sjúkdómum. Hlísakynni hafa skör balaad. Þekad moldarbalanna göndu eru þorinn ný traust hlísa-kyrni með allskonar lækjunu til að letta heimilis skörfin. Vilar hafa tekið af mönnum meita erfidid. Þllí hafa vög til að bíla og brenna, já jafuvel meira ^{en} hollt er. Því eru þá ekki allir ávægdí og harningjukennit. Kristur sagdi: Hwad munu þad gagna mannum þó að hann iquadrisk allan

heiminn, ef hann beið tjón á bálu sinni. Það kemur að er,
 er það, að, sinnid er allt úr skordum. Þinn verðandi heimur
 hefur eignast allan heiminn, og háloftin með, en hann
 hefur beið tjón á bálu sinni, það verður, ^{er þegar} og forðum
 báljúkus, þessvegum orast menn úr af einu hris verðum
 hlutum, og kunna ekki að græna á milli þess, sem er hattu-
 legi, og hins, sem er einu hris verð.

Þá laugardag fyrir þátta árið 1888 yrkir kára Mathias eitth
 af sínum stórkvæðum: „Hafisinni“, en þá voru þá þess þess fyrir
 Skordum laudi og önnur legi um að líkast: Þá segir hann:

„Orlu kominn, laudsins forni fjandi? Þýstur varstu eru að
 kaudi, þyn en sigling, sól og bjargarráð. Silfurfloti, sendur
 ess að kvæla! Silur ei í klafni kerling Helja, heugur dísken
 heudandi yfir grád? Þvíguar Þámas? kaldi meður kvíður knú-
 inn dröma, hradist vadasvíd, klyuvur þungu svo engjarkidur,
 einu og knól við nýja hvið.

Þvar er hafid? þvar er bellid bláa, bjarka, frjalsa, silfugljáa?
 orlu horfin, kváa svalalind? Þá er klid brjót úr munni
 beru; björu og nefur knudda tvis á hjörnu, guaga solknis
 kómu beinagrind. Þá er úli um frid og fagra daga, þrama,
 díd og vil og hreytiferótt, þá er kinn þejáð og saga, þá er
 dandi, regin rótt.“

Þloka miði kvædisins talur þessingurinn og þjóðskáldid til lýðsins,
 sem er hveldur, þjakadur og kvíðinn, og segir: „Hel og fát þeir finnur
 á þínum vegi, fátis maður, villu svo er eigi, hattu þak í
 þennans hladafeld. Láð svo gísa lögmál fjörs og nauða,

lífið hvorki skilur þú né hel: Trú þú. Það eru fleiri en
 tíra Matthías, sem telja að lausnin á vandanum sé einmitt
 trúin. Auk kirkjunnar manna eru einnig margir vísindamenn,
 lækur, og spöklingar núlímans komu skodurnar. Núlíma-
 vísindin hafa kallvarpað trúna á efnið. Margt virðist slyða
 þá skodun, að tilveran sé ekki efni heldur andi, „Álim enikki
eilífi andi, sem í öllu og allsstaðas býr“ og að efnið sé aðeins við
 form, eða fyrirbæri andans. Það er engum efa undirorpið að
 það er rétt, sem tíra Matthías segir: Madurinn skilur hvorki
lífið eda deuðann.

Þjómufræðingar núlímans girka á að færmál alheimisins
 sé um 70 billión ljáris. Þ.e. að ljárið sé 70 billión ára að
 fara þvert í gegnum alheiminn. Þegar þess er gætt að hraði
 ljóssins er 300.000 kilometrar á sekúndu, er fljótíð, að mann-
 legur heili fær ekki skynjað, eða skilið, órávidd tilverunnar.
 Mannkeppnumi er því ekki annað eflis skilið, en að láta
 í minni þekkingu, og hlýða boði tíra Matthíasar: „Hreyk þér
sígi, þöldu, þriddu. Þú ert strá, en klórt er drottinn vald“.

Í áhafri leit að veraldargæðum hefur verbranum menningar-
 fjáðrum tekist að veita usaf draug, sem þor þá sígi kvæðið
 viddur aflur. Öttast ein margir að draugur sé megi grauda
 öllu mannkyri, af einhverjum hálfbrjáludum sljórmála-
 manni skyldi detta það snjallræði í hug, að þeyta bjarnu-
 orku - eða veitisspræggju í hausinn á andsköðingunum.
 Muði þá velast spáþögu Nólusþór um heimsklið:

"Surlur fékk þurman með sviga bævi; - þ. e. eldi - skinnu af
svendi kól valliwa; - þ. e. suord hans skinn kólu bjardora -
grjálbjörg quaka; - björgiu nötra - en gífraba - þ. e.
tröllin i hömrunum farast - broda hvalis helveg, en
himinn klofnað."

'Eg minnist með kókunni margra ^{þauferdamanna} mætra manna, og
 kvenna i héraðinu, þem nú hafa safuast til þessa
 sinna. 'Eg minnist með þakklæti þórunnar Kristjáns-
 dottur, þem um laugl skeið aðklæddi mig við vaudasömu
 lækisverk, og annaðið komu minna eftir boruþædinga.

'Eg fékk Sigrímu Jakobsdóttur þertu þakkleik fyrir ágæta
 líðveizlu, og ~~þ~~ þjónumru við þængurkonur, þænu tvö úr, þem
 héraðið hefur verið ljás móður laust. Héraðið á þess mikil-
 þæfa komu, þem vart hefur verið smelin að verðleikum.

'Eg óska öllum iðnum héraðsins friðar, þarsældar, og
 þlessunnar, og þið þæss, að þeir megi vaxa að virku og váð
 þjá Gudi og mönnum.

'Eg þæð þæguvél og þlémslegl hérað, og þina þléðu þæðvestau-
 átt, þina þléfu þæufvinda þéuakar Hallgrímssonar.

'Eg þækkka þæðykkar þér i kvæld, og vinsamleg orð
 i gærd akkar þjóva.

þækkk fyrir áþeyrunna.